

Hva kan vi hente fra vår norske erfaring med barnehageutbygging?

Kvinner fra alle lag av det etiopiske samfunnet, med eller uten høyere utdanning, har store utfordringer i det formelle arbeidslivet hvis ikke barnetilsyn finnes. Kun 1% av arbeidende kvinner har råd til å betale for barnepass.

Denne erkjennelsen førte til at Partnership for Change (PfC) startet et partnerskap med den nasjonale regjeringen og andre, om denne infrastrukturen. Vi har i seks år samarbeidet med partnere i Etiopia om utvikling av småbarnsbarnehager.

Barnehager er en «trippel vinnesak»: Godt for barna, grunnleggende for kvinners likestilling og stor jobbskaper i den formelle økonomien. Internasjonale organer som World Bank Group, IMF, ILO og UNDP, har i de siste par årene kommet sterkt på banen med økonomiske analyser, finansiell støtte og globale prosjekter (the care economy). NORAD og Utenriksdepartementet er foreløpig ikke «ombord» med dette aspektet i bistandspolitikken, selv om norsk støtte til GPE (Global Partnership for Education) m.v. er stor. GPE omfatter imidlertid ikke småbarnsstadiet. Dette overrasker oss, da nettopp småbarnsstadiet er vesentlig for fysisk, mental og kognitiv utvikling hos barnet. Det finnes svært mye vitenskapelig forskning som entydig bekrefter dette. Internasjonal forskning om kvinners betydning for et lands økonomi, kompetanseleveranser og entreprenørskap, er omfattende. Til tross for dette er ikke barnehageutbygging blitt en integrert del av likestillingsarbeidet i bistand, for reelt like muligheter for kvinner og menn.

PfC minner om de norske og nordiske erfaringene med full utbygd barnehagesektor, lovgivning og rammeplaner, og Jens Stoltenbergs understrekning av at kvinner i formelt arbeid er en av våre «rikdommer», mer enn olje og gass.

Mange barnehager er åpnet i Etiopia og nye kommer til, fordi regjeringen nå har lansert en treårig opptrappingsplan og en nasjonal kvalitetsstandard alle barnehageeiere skal følge. PfC er aktiv partner med private finansielle partnere fra Norge. Planen innebærer utbygging i industriparken og i de 12 regionale delstatene i det føderale Etiopia. Ledelsen i Industriparketaten i Etiopias nasjonale regjeringsapparat har erkjent at over 90% av arbeiderne i sonene er kvinner, og de forsvinner når de blir mødre, grunnet fravær av barnetilsyn. IMF har laget en studie om nettopp dette: Det koster mye å lære opp nye medarbeidere; faktisk mer enn å ha et barnehage tilbud i nærheten av/i bedriftene.

Det som ofte overses er at barnehager har en bred verdikjede: Mat, vann, utstyr, materiell, bøker, leker, møbler, tekstiler, elektrisitet og opparbeiding av utearealer. Alt kan produseres lokalt og skape økonomiske ringvirkninger og nye markeder. **Barnehager er derfor ikke et privilegium, men en forutsetning for inkluderende utvikling.**